

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-17768

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 5

Gorica - 2. marca 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

Katoliško gibanje na Primorskem

Goriška Mohorjeva družba je za letošnje leto izdala kratek izvleček iz Fran Erjavčeve knjige »Zgodovina katoliškega gibanja na Slovenskem«. Ta izvleček je sestavljen s posebnim ozirom na primorske Slovence. Ko človek prečita to knjigo, se mu nehote pojavi v glavi vprašanje, kako pa je zdaj s katoliškim gibanjem na Primorskem?

Priznati moramo, da so dogodki med prvo in drugo svetovno vojno, zlasti pa še dogodki med drugo svetovno vojno skoro do zadnjega uničili in razbili ne le slovenske katoliške organizacije na Primorskem, ampak versko življenje sploh. Po vojni se je začelo to žalostno stanje polagoma boljšati. Najprej se je zganila Gorica, kjer je »Slovenski Primorec« zgodaj krepko zaoral v ledino, začel ločiti zrnje od plev, razjasnjevati pojme in kazati slovenskemu ljudstvu pravilno pot. V Trstu mu je sledil »Teden«, ki je prevzel enako nalogo za delo med tržaškimi Slovenci. Kakor vidimo, sta se zdaj oba lista združila v naš skupni »Katoliški glas«, ki nadaljuje delo obeh prejšnjih listov. Katoličani pa se seveda nismo mogli zadovoljiti samo s časopisnim delom. Na pomoč so morale stopiti stare in nove organizacije. Poleg Marijinih družb v Gorici in Trstu imamo tudi katoliško akcijo, nekaj katoliških društev,

v Trstu pa še posebej slovensko katoliško akademsko društvo, društvo katoliških učiteljev, Slovensko krščansko socialno zvezo, duhovniki pa imajo duhovsko zvezo. Vse te organizacije tvorijo skupno katoliško gibanje, ki ima tako že postavljene močne temelje in vse pogoje za krepko rast, če bomo katoličani vneto in požrtvovalno prejeli za delo. V sklopu omenjenih organizacij je najširše zamišljena Slovenska krščansko socialna zveza, to je zveza tistih narodno zavednih tržaških Slovencev, ki živijo in delajo po krščanskih načelih in hočejo pravično socialno ureditev človeške družbe. Ta organizacija skuša postaviti življenje tržaških Slovencev na novo zdravo podlago. Svetu hoče pokazati, da Slovenci nismo »čreda pastirjev« ali tolpa rdečih razbojnikov, ampak da smo do zadnje vasice visoko kulturno in izobraženo ljudstvo, ki ljubi svoj jezik, ki spada v krog zahodne krščanske kulture, živi po veri svojih očetov in hoče ostati na svoji zemlji svoj gospod, sicer pa si želi prijateljstvo, mir in sodelovanje z drugorodci.

Vsi vidimo in čutimo, da nam je katoliški prerod zelo potreben. Zato vabimo vse poštene in dobre Slovence, da se strnejo in zlijejo v močno reko katoliškega gibanja. S tem pozivom se obračamo prav na vsa-

kogar. Gre za resno stvar. To delo ne bo nikomur škodovalo, pač pa bo vsem koristilo. Zelim, da vsakdo stori za skupno stvar to, kar pač po svojih močeh more in po svoji dobri volji hoče. Vsakdo naj se zaveda, da imamo kot Slovenci in kot katoličani dolžnost, da prav na tej zemlji, kjer živimo, delamo za naš narodni, verski, socialni in kulturno-prosvetni procvit. Zdej so brazde odprte, zdaj je treba vsejati vanje seme, pozneje bo morda prepozno. Pri tem polagamo vsakomur na srce naslednje: Marsikdo se bo morda polegoval za tvojo dušo in tvoje srce, zato dobro premisli, komu ga izročiš. Gmotnih koristi ti katoličani ne moremo obljubljati, ker nimamo gmotnih sredstev, toda tvojim in tebi bomo skušali pomagati pri doseganju sreče, notranjega miru in zadovoljstva. Vedi pa tudi, da se borimo za ideale Tistega, ki je bil postavljen v nadeč in vstajenje mnogih. Borimo se za ideale Tistega, ki mu otroci tega sveta strašno nasprotujejo. Zato moramo biti pripravljene, da bodo tudi nam nasprotovali. Pa nič zato. Na pravi poti smo. Podajmo se na delo z ognjem navdušenja in dobre volje, ponesimo Kristusove ideale do zadnje slovenske hiše, do zadnje slovenske sobice in poslednje slovenske duše na Primorskem!

Francijo, zbežal v Nemčijo in pozival francoske vojake, naj se ne borijo proti Hitlerju, ker je bil Hitler takrat še Stalinov zaveznik. To je bilo prvo izdajstvo nad domovino, za katerega bi bil vsakdo drug kaznovan s smrtjo. Prejšnji teden pa je isti Thorez izjavil, da bi se francoski delavci ne borili proti sovjetski vojski, če bi vdrla v Francijo, ampak bi jo pozdravili kot dobrodošlo. Tudi zdaj se mu ni nič hudega zgodilo. Radovedni smo, kaj bi se zgodilo s kakim sovjetskim politikom, če bi izjavil, da bi sovjetski vojaki pozdravili kot dobrodošlo francosko vojsko, ako bi ta napadla Sovjetsko zvezo.

Podobno se je izjavil tudi Palmiro Togliatti. Komunisti so torej povsod najbolj zanesljivi »narodnjaki«.

Premirje v Palestini

Izrael in Egipt sta končno le podpisala sporazum o premirju. Boji bodo prenehali, toda meje, na katere se bosta zdaj obe vojski umaknili, ne veljajo kot dokončne. Izrael se pogaja za mir tudi z drugimi arabskimi državami. Na vrsti so pogajanja s Transjordanijo.

Sovjeti se pripravljajo na vojno

Sovjetski maršal Bulganin je ob 31. obletnici ustanovitve rdeče armade med drugim izjavil, da mora biti sovjetska armada »v sedanjih okoliščinah stalno pripravljena«.

Trst ni dobil guvernerja

V Varnostnem svetu Združenih narodov so dvakrat govorili o imenovanju tržaškega guvernerja. Ker so zahodne sile temu nasprotovale, je vsa za-

deva ponovno zaspala. Kaj bo zdaj s Trstom? Ker se v mirnem času mirovne pogodbe ne morejo kar tako enostransko kršiti, bo pač verjetno vse ostalo še dolgo časa pri starem, to je obe področji Svobodnega tržaškega ozevnja bosta ostali pod dosedanjim upravo.

Avstrijska mirovna pogodba

Pri londonskih pogajanjih za avstrijsko mirovno pogodbo je Jugoslavija nekoliko popustila in sprožila nekatere nove predloge, in sicer v štirih točkah: 1. Sprememba sedanje meje v korist Jugoslavije na podlagi predlogov, ki naj se pozneje postavijo. 2. Politična, gospodarska in kulturna avtonomija za oni del slovenske Koroške, ki bo ostal v Avstriji. 3. Avstrija naj plača Jugoslaviji vojno odškodnino in 4. jamstva za spoštovanje pravic onih manjšin, ki bi ostale izven avtonomnega ozevnja. Avstrijski zastopniki izjavljajo, da ne morejo sprejeti teh zahtev, ker ne pristanejo na nikakršno spremembo meja in ne na vojno odškodnino. Pogajanja se nadaljujejo.

Politično življenje v Italiji

Veliko hruma in šuma je povzročila po vsej Italiji izpuščitev iz zapora kneza Valerija Borgheseja, poveljnika in ustanovitelja zloglasnih »X Mas«. Tudi v parlamentu je imela vlada hude nastope s komunisti. Saragat, podpredsednik vlade, je mislil izstopiti. Zdi se pa, da ga je De Gasperi potolažil. Proces zoper Grazianija je po dolgomesečnih razpravah pred civilnim tribunalom ukinjen in je vsa zadeva oddana vojnemu sodišču, kjer se bo začela. Bog ve kdaj, zopet s kraja.

Razgled po svetu

Atlantski obrambni pakt

Pretekli teden je bil v ospredju svetovnih dogodkov atlantski obrambni pakt ali severnoatlantska zveza. Pri sestavljanju besedila za ta pakt je nastala težava. Ameriška vlada namreč ne more podpisati takega besedila, v katerem se obvezuje, da bi Severna Amerika stopila v vojno takoj, kakor hitro bi bila kaka članica atlantske zveze napadena. Po ameriški ustavi odloča o vojni kongres, ne pa vlada. Kljub temu pa to ni nikaka ovira, kajti Američani se dobro zavedajo, da je njihova varnost nerazdružno povezana z varnostjo drugih držav severnoatlantske zveze in bi zato ameriški kongres brez dvoma takoj privolil v vojno, kakor hitro bi kdo napadel kakega člana te zveze. To jasno vidimo pri Norveški. Norveški zunanji minister je namreč obiskal Združene države in Britanijo in ko se je vrnil domov, se je najmočnejša norveška stranka, ki odloča o norveški politiki, odločila za Atlantsko zvezo, česar ne bi storila, če bi vedela, da je Amerika ne bi

branila. Če namreč ne bi imela potrebnih zagotovil, bi s svojim pristopom k zvezi le razburjala Sovjetsko zvezo, katera ji je ponudila sklenitev prijateljske pogodbe, a jo je Norveška odklonila.

Protiverski procesi

Tudi neverni Tomaži so se po obsodbi madžarskega kardinala Mindszentyja prepričali, da so pričeli Sovjeti v podložniških državah z odprto borbo proti veri in z resničnim preganjanjem vere in duhovščine. Nov dokaz za to je proces proti 15 protestantskim duhovnikom v Bolgariji. Na Zahodu vlada zaradi tega veliko razburjenje, toda nekateri ugledni politiki in časnikarji pravilno trdijo, da to ne zadošča. Če hočejo zahodne države resnično braniti versko svobodo, morajo prekiniti vse stike s komunističnimi državami in jih na učinkovit način prisiliti k drugačnemu ravnanju. Pastori so v preiskavi in pred sodiščem seveda vse priznali.

Moderno suženjstvo

Po dolgem času se je zahodni svet vendar začel malo bolj

zanimati za usodo modernih sužnjev, ki ječijo po neštetihi taboriščih v Sovjetski zvezi in drugih komunističnih državah. Gre za milijone nesrečnikov, ki so oropani svobode in morajo nečloveško garati na najrazličnejših prisilnih delih v velikem prostoru od Sibirije do črte Stettin-Trst. Trpljenje starih rimskih ali egiptovskih sužnjev je bilo malenkostno v primeri s trpljenjem in nečloveškimi mukami teh modernih sužnjev v dobi, ki jo imenujejo napredno in v državah, ki hinavsko trdijo, da se borijo za pravice delovnega človeštva.

Zmede na Japonskem

Po zmede, ki je nastala na Kitajskem, se svetovna javnost zelo zanima za Japonsko. Pred kratkim se je raznesel od nekod glas, da nameravajo Združene države umakniti svoje vojaštvo iz Japonske. Uradni ameriški krogi to odločno zanikajo. Tak korak bi bil res tudi smešen, kajti Japonska je danes pač najmočnejše vojaško oporišče, ki pride v poštev za Ameriko na Daljnem vzhodu.

Rusija je več kot domovina

Znano je, da je francoski komunistični voditelj Thorez l. 1939, ko je Nemčija napadla

Iz življenja Cerkve

Zaradi spovedne molčečnosti

Pred okrožnim sodiščem v Novem mestu sta bila zaradi umora tasta obsojena Babič Alojzij iz Kunsberga na smrt, njegova žena pa na 15 let prisilnega dela. Istočasno z njima je bil obsojen na 9 mesecev prisilnega dela župnik Pavlič, kateremu je Babičeva žena pri spovedi zaupala zločin, pa ni tega ovadil ljudski oblasti, kot bi to baje po zakonu moral.

Bilten duhovnikov

V ljubljanski škofiji so začeli nekateri duhovniki ofarjati z znanim Mikužem na čelu izdajati poseben duhovniški list »Bilten«, ki je namenjen samo duhovnikom. Tudi za Primorce so začeli izdajati tak »bilten«. Urednik je župnik Bajt Anton v Šmarjah.

Višek verske svobode

Iz Jugoslavije prihajajo številna poročila o novih odredbah, ki jih je izdala tamkajšnja oblast glede cerkvenih porok,

krstov in pogrebov. Župniki so raz prižnice prebrali izjavo, da ne smejo več nikogar cerkveno poročiti ali krstiti, če nima za to potrebna dovoljenja od okrajnega odbora. Za novico smo zvedeli že pred enim mesecem, a se nam je zdela preveč neverjetna, sedaj pa je prišlo že toliko pričevanj, da ne moremo več o njej dvomiti. Oblasti so torej uvidele, da se kljub propagandi skoro vsi prej ali slej poročijo tudi v cerkvi in da prav tako skoro vsi starši dajo svoje otroke krstiti. Zato so sedaj prepovedali »izvrševanje duhovske obrti«, če prosilec nima dovoljenja od oblasti. Na ta način upajo, da bo šel proces razkristjanjevanja slovenskega naroda hitreje naprej.

Pax Romana

Mednarodna katol. dijaška organizacija Pax Romana je bila sprejeta kot posvetovalni organ pri Gospodarskem svetu Združenih narodov.

Gospodov dan

PRVA POSTNA NEDELJA

Iz svetega evangelja po Mateju.

Tedaj je Duh Jezusa odvedel v puščavo, da ga je hudič skušal. In ko se je postil štirideset dni in štirideset noči, je bil naposled lačen. In pristopil je skušnjavec ter mu rekel: »Ako si Sin božji, reci, naj bodo ti kamni kruh«. On je odgovoril: »Pisano je: Naj ne živi človek samo od kruha, ampak od vsake besede, ki izhaja iz božjih ust.« Potem ga hudič vzame s seboj v sveto mesto in ga postavi vrh templja ter mu reče: »Ako si Sin božji, vrzi se dol, zakaj pisano je: Svojim angelom bo zate zapovedal in na rokah te bodo nosili, da z nogo ne zadeneš ob kamen.« Jezus mu je rekel: »Pisano je tudi: Ne skušaj Gospoda, svojega Boga.« — Iznova ga vzame hudič s seboj na zelo visoko goro, mu pokaže vsa kraljestva sveta in njih slavo in mu pravi: »Vse to ti dam, če predme padeš in me moliš«. Tedaj mu pravi Jezus: »Poberi se, satan! zakaj pisano je: Gospoda, svojega Boga, moli in njemu samemu služiti.« Tedaj ga je hudič pustil, in glej, angeli so pristopili in mu stregli.

Modernemu človeku, ki je vzgojen v dosledno materialističnem mišljenju, se zdi beseda o postu smešna in nesodobna. Zdi se mu celo, da je Cerkev zlobna in nevoščljiva, ker nalaga vernikom neke določene poste. On misli, da se tako človekova sreča omejuje, ko bi vendar vse moralo težiti le za tem, da se čim bolj pospešuje. — Odgovor na take in podobne ugovore nam daje sam Jezus Kristus, najvišji vzor popolnega človeka. Predno je začel svoje poslanstvo v narodu, se je umaknil v samoto, kjer se je strogo postil. Evangelij izrecno omenja, da je po tem dolgotrajnem postu Zveličar čutil telesno lakoto. Dal nam je torej zgled, in zato med kristjani ni treba veliko prerekanja, da-li je post koristen ali ne.

Na nekem mestu Jezus omenja, da se da moč hudobnega duha premagati le z molitvijo in postom. Na tem mestu pa nam kaže zgled, ko tudi on sam zavrne satanove skušnjave.

Najprej Zveličar zavrne nereden pohlep po telesnih užitkih. Za dostojno človeško življenje ni dovolj samo hrana in pijača, kakor misli surov materialist; potrebne so tudi višje dobrine duha, med temi najvišja in najbolj potrebna: beseda božja. Vsak posamezni nauk, ki ga iz celotnega razodetja Cerkev zajme in predloži poslušalcem, je nov doprinos k duhovni rasti krščanskega človeka.

V drugi skušnjavi zavrača božji Učenik neredne želje po časteh in zunanem ugledu. Tudi ta skušnjava je v ljudeh od sile močna. Po naravnem nagonu se sicer vsak človek želi kako uveljaviti v družbi, pokazati svoje sposobnosti in si pridobiti ugled. Žal da tega nagona ne znamo vedno udržati v dovoljnih mejah. Koliko človeških eksistenc se pogubi v čezmerni gonji za zunanjimi uspehi, častmi in odlikami. Kdor hoče varno hoditi skozi življenje, naj

se tudi v tej reči posti, naj se vadi zatajevati častihlepje.

Zelo poučen je tudi tretji poskus hudobnega duha. Vzbuditi hoče Jezusu željo po slavni svetni vladi, po zgodovinskih dejanjih. Gre tu za izrazito tostransko vladno, za veličasten program napredka v materialnem svetu: »Vse to ti dam, če predme padeš in me moliš«. — Moderna doba v evropskem razvoju je jasno označena po ti skušnjavi. Človek stoji na visoki gori in gleda svet okoli sebe: ceste, železnice, mesta in tovarne, radio in elektriko, bojne ladje in zrakoplove, bobnenje strojev in vrvež ljudskih množic, čudeže industrializacije... In hudič mu tolmači: Glej vse to je dosegljivo, postani diktator, vzemi v svoje roke usodo človeštva, predelal jih boš in pregnetel kakor mehko testo, slaven boš v zgodovini kot še ni bil nikdo pred teboj in ne bo nikdo za teboj. Edina resna ovira je vera v Boga. Odstrani Njega in svet bo ležal pred tvojimi nogami...

Kdaj bo človeštvo reklo jasno in odločno: »Poberi se, satan!«? Iz današnjih kriz in krčev ni drugega izhoda kot vrnitev k Bogu. Kadar bomo izključno le Bogu služili, bodo tudi dobri angeli bliže pristopili...

Pastirski postni listi

Goriški knez in nadškof je izdal letos za post pastirski list, ki lepo razpravlja o župniji in njenem pomenu za krščansko življenje. Tržaški škof pa je izdal za post pastirsko pismo, v katerem govori o sebičnosti današnjega človeka in o njegovi nedoslednosti. Oba pastirska lista priporočamo našim bralcem v razmišljanje in pozorno poslušanje.

Koledar za prihodnji teden

6. marca. NEDELJA. Prva postna. — Perpetua in Felicitja, mučenki. To sta bili dve zakonski ženi in materi, o katerih mučenštvu imamo zanesljivo zgodovinsko sporočilo. Krščanske žene naj bi ju posnemale v neomahljivi zvestobi do Boga.

7. PONEDELJEK. Tomaž Akvinski, cerkveni učenik. Za Avguštinom ga štejemo za najodličnejšega bogoslovca v cerkveni zgodovini. Umril je l. 1274.

8. TOREK. Jancz od Boga, spoznavalec. Bil je portugalskega rodu. Odlikoval se je v nesebični skrbi za bolnike.

9. SREDA. Kvatrna. — Frančiška Rimska.

10. ČETRTEK. 40 mučencev. Makarij, škof.

11. PETEK. Kvatrnj. — Sofronij, škof.

12. SOBOTA. Kvatrna. — Gregor Veliki, papež, cerkveni učenik. Njega štejemo med najodličnejše cerkvene učence in tudi krščansko ljudstvo ga je imelo nekoč v veliki časti. Po njegovem imenu so nastali med Slovenci nešteti priimki v raznih oblikah: Gregor, Gregorec, Gregorčič, Grga, Grgič, Grgur, Gržina, Grželj, Gržetjč, Grgec. — Pomlad zmaguje. »O sv. Gregorju se ptički ženijo«.

Glas iz starih časov...

Kdor je veren in ima evangelij na misli in se spominja apostolovih opominov, ga ne sme vznemirjati, predragi brat, če zadnji čas nekaj prevzetnežev, predrznežev in sovražnikov božjih škofov izstopa iz cerkve, ko so Gospod in apostoli napovedali, da taki pridejo. Tudi naj se nihče ne čudi, da predstojnika, ki je Gospodov služabnik, nekateri zapuste, ko so učenci zapustili celo Gospoda, ki je delal velike čudeže in je Očetovo moč spričeval s svojimi deli. On pa odhajajočih ni zmerjal ali jim hudo pretil, marveč se je obrnil k apostolom in dejal: »Ali hočete oditi tudi vi?« Držal se je postave, da si človek svobodno in s prostovoljo izbira ali smrt ali zveličanje. Peter pa, na katerega je isti Gospod sezidal svojo cerkev, je za vse in z glasom cerkve odgovoril, rekoč: »Gospod, h komu pojdemo? Besede večnega življenja imamo in mi verujemo in vemo, da si ti Kristus, Sin živega Boga« (Jan

6, 67-69).

Povedal je namreč in pokazal, da se oni, ki se ločijo od Kristusa, po svoji krivdi pogube, cerkev pa, ki veruje v Kristusa in drži, kar je enkrat spoznala, se nikdar ne loči od njega; in cerkev so oni, ki ostanejo v božji hiši. — sadika, ki je ni vsadil Bog Oče, pa so oni, ki jih vidimo, da ne ostanejo na mestu kakor živo, marveč da jih kakor pleve odnese razpršujoči sovražnikov dih. O njih pravi tudi Janez v svojem pismu: »Izmed nas so izšli, toda niso bili od nas; kajti če bi bili od nas, bi bili ostali z nami« (1 Jan 2, 19).

Prav tako nas Pavel opominja, da se ne smemo vznemirjati, če hudobni grede iz cerkve, in da ločitev nezvestih vere ne prikrajša. »Kaj za to,« pravi, »če so se nekateri izneverili? Bo li njih nezvestoba ovrgla božjo zvestobo? Nikakor; kajti Bog je resničen, vsak človek pa lažniv« (Rim, 3, 3-4). (Sv. Cipurijan, 3. stol.)

PIJ XII. 1939 = 1949

Te dni bo eno desetletje od tedaj! Kako težka in usodopolna leta o zgodovini človeštva in Cerkev! Pij XII. vodi ladjo, so. Petra ves čas med razburkanimi valovi in besnimi viharji z močno voljo, jasnim pogledom in božjo močjo. Svet mu nudi za plačilo kričavo, topljenje in žalost. A vendarle bo zmaga njegova. Non praevalebunt!

Angleški katoličani

Najnovejše statistike poročajo, da se je število katoličanov na Angleškem v preteklem letu pomnožilo za 120.000, med temi je 12.000 spreobrnjenecv.

Socialna šola

Zadnjič smo govorili o šoli in vzgoji mladine in smo ugotovili, kake pravice in dolžnosti imajo v tem pogledu starši in pa cerkev. Danes si bomo še ogledali, kakšne so tozadevne pravice in dolžnosti države.

5. Država in vzgoja.

Naloga države je skrbeti za časno blaginjo in dobrobit dr-

in narodne dolžnosti ter doseglji določeno stopnjo umske, moralne ter telesne kulture, ki je v sedanjih okoliščinah neobhodno potrebna tako za vsakega posameznika kakor tudi za skupno blaginjo. Država pa bi šla preko svojih pravic in njen monopol, to je izključna pravica na izobrazbo ter vzgojo, bi bil krivičen in nezakonit, če bi s fizičnim ali moralnim pritiskom družine silila, da bi morale pošiljati svoje otroke v državno šolo, katere vzgoja bi nasprotovale krščanskim resnicam in krščanski vesti.

Iz vsega, kar smo povedali zadnjič in danes, jasno sledi, da je neobhodno potrebno prijateljsko sodelovanje med vsemi ustanovami, ki imajo pravico do vzgoje. Te ustanove so: družina, Cerkev in država. Kakšno pa naj bo to sodelovanje? To sodelovanje mora biti takšno, da bodo lahko vse zakonite ustanove izpolnjevale svoje dolžnosti in pravice v vseh šolah, naj bodo zasebne, cerkvene ali državne. Z drugimi besedami to pomeni, da sme država nadzirati v verskih ali zasebnih šolah državljanski in strokovni pouk, Cerkev pa sme po drugi strani nadzirati v državnih šolah verski pouk.

V državah, v katerih je priznanih več veroizpovedi, naj državna oblast poskrbi, da bodo imeli po možnosti otroci iste veroizpovedi svoje šole, to je, da bodo n. pr. katoliški otroci lahko obiskovali katoliške šole, protestantovski protestantovske šole itd. Če pa to ne bi bilo mogoče in bi morali hoditi otroci različnih veroizpovedi v skupne šole, je država dolžna poskrbeti, da verski pouk ne bo skupen, ampak ločen po veroizpovedi otrok.

S tem smo končali poglavje o družini in vzgoji. V zvezi z družino, ki ima tako važno mesto v človeški družbi, nam preostane še dve stvari, ki jih tudi moramo omeniti, to je pravica družine do zasebne imovine in pa vprašanje o družini ter politiki.

6. Družina in zasebna lastnina.

Družina ima pravico do zasebne lastnine. Potrebno bi bilo, da bi država s posebnimi zakoni olajšala družinam pridobivanje zasebne imovine, zlasti družinske hiše in pa vsaj nekaj zemlje za obdelovanje. Delavske in mestne družine naj bi imele vsaj vrtiček, kmečke družine pa seveda večja zemljišča. Država naj olajšuje dedovanje družinske lastnine. Zato ne sme dediščine preveč obdavčevati ali celo z zakoni prepisovati, da bi se morala imovina po smrti družinskega poglavarja prisilno razbiti in deliti med družinske člane. Družinskim poglavarjem mora družba zagotoviti delo in takšno plačo, da bo mogel dostojno vzdrževati svojo družino. Pri davkih, socialnih zavarovanjih, podporah, draginskih in drugih dokladah se država ne sme ozirati zgolj na posameznike, marveč v prvi vrsti na družine.

7. Družina in politično življenje.

Ker je družina najosnovnejša celica, na kateri posamezen narod in družba kot celota stoji ali pade, bi moralo biti tudi politično zastopstvo urejeno tako, da bi imeli družinski poglavarji posebne, to je večje pravice kakor drugi ljudje, ki nimajo družin. Tako bi se bilo n. pr. pri volitvah treba tudi na to ozirati.

Občinske volitve v Trstu

Zavezniška vojaška uprava je objavila ukaz št. 33 o vzpostavitvi uprave občin na podlagi volitev. Po tem ukazu mora imeti vsaka občina na področju občinski svet, občinski odbor in župana. V Trstu bo imel občinski svet 60 članov, v občini Milje 30 članov, v občini Devin-Nabrežina in Dolina 20 članov, v občinah Zgonik in Repentabor 15 članov. Občinski odbor obstaja iz župana kot predsednika in iz različnega števila odbornikov. Tako bo imel v Trstu 12 odbornikov in 3 namestnike, v Miljah 4 odbornike in 2 namestnika, v občinah Devin-Nabrežina in Dolina tudi 4 odbornike in 2 namestnika, v občinah Zgonik in Repentabor pa dva odbornika in dva namestnika. Pravico voliti imajo vse osebe, ki so vpisane v volivne imenike katere koli občine na področju, če hočejo biti izvoljene, pa morajo še znati pisati in čitati in poleg tega veljajo zanje še nekateri posebni pogoji. Zavez-

niška vojaška uprava določi dan volitev za vsako občino z ukazom. Ta dan mora biti nedelja. Dan volitev mora razglasiti župan s posebnim letakom, ki mora biti izobešen 45 dni pred volitvami.

Kandidatne liste mora predložiti v Trstu namanj 300 volivcev, v občini Milje najmanj 100 volivcev, v občinah Devin-Nabrežina in Dolina 30 volivcev, v občinah Repentabor in Zgonik pa 10 volivcev. Župan mora poskrbeti za to, da se dostavijo potrdila o vpisu v volivnem imeniku na stanovanje vsakega posebnega volivca najkasneje pet dni pred volitvami. To potrdilo bo vsebovalo kupon, ki ga bo odtrgal predsednik sekcijekega volivnega urada, ko bo volivec glasoval. Vsak volivec mora glasovati osebno ter se predstaviti volivnemu uradu. Kje bodo ti volivni uradi, bo objavljeno. Volitve bodo menda v prvi polovici junija.

Dopisi iz Trsta in Gorice

Trst "SLOVENSKI VEČERI"

Brez velikega hrupa in sklicevanja na zasluge prireja Krščansko socialna zveza v Trstu vsak drugi torek »slovenske večere«. Skoraj nihče ne piše o njih in vendar so za Slovence v Trstu tako važni, da moramo o njih kratko poročati.

Danes izredno radi izrabljajo narodnost, revščino, socialne krivice in še nešteto drugih stvari samo v politične namene. Marsikdo je že tega naveličan. Zato so nam postali »slovenski večeri« tako priljubljeni: na njih ni govora o kaki politiki, ampak so posvečeni izključno le kulturi. Najlepši so bili večeri umetniško-literarnega značaja.

Prvi tak večer je bil »Cankarjev večer«. Izredno toplo in lepo je zazvenela Cankarjeva beseda in njegova globoka misel. Ves večer je bil ena sama pesem lepoti in plemeniti misli.

Drug tak večer je bil posvečen trem primorskim književnikom: Gregorčiču, Preglju in Kosovelu. Tudi ta prireditev je bila izredno lepa. Če nam je Cankarjev večer prikazal lepoto in melodijo slovenske besede, nam je večer primorskih pevcev prinesel domačnost v dvorano. Završili so borji na Krasu, spregovoril je trdi in odločni Tolminec in Soča se je prelila preko kamenja in nam govorila o težavah in bolečinah slovenskega človeka. Ta večer sta še

poživila dva pevca: nekaj Gregorčičevih pesmi je zapel prof. Marijan Kos, nekaj pa sopranistka Marica Šifrerjeva. Ves večer je vladala prijetna domačnost.

Tretji večer s tem značajem je bil Prešernov večer. Ker je Krščansko socialna zveza prevzela večji del proslave v Ekkelstorju, je bil Prešernov večer doma v manjšem obsegu. Vendar je bila tudi ta prireditev zelo lepa.

Prejšnji torek pa je bil posvečen slovenski narodni pesmi. Po zelo zanimivem predavanju prof. Lenčka smo slišali stare, slovenske epske narodne pesmi. Kvintet od Sv. Ivana pa je zapel več prav lepih lirskih pesmi. Tudi ta večer je nudil mnogo prijetnih doživetij.

Razen teh umetniško literarnih prireditev pa so bila vsak drugi torek predavanja s skiopitičnimi slikami in filmi.

»Slovenski večeri«, ki jih prireja Slovenska krščansko socialna zveza v Trstu so res lepe narodne prireditve. S kulturnega in narodnega stališča moramo to delo toplo pozdraviti. Udeležuje se jih vedno nad dve sto ljudi. Priporočamo vsem tržaškim Slovincem, da jih obiščejo tudi tisti, ki jih še niso. Prihodnji »slovenski večer« bo v torek 8. marca ob 19.15.

Oslavje

Preteklo nedeljo smo pokopali ob velikem udeležbi bivšega znanega gostilničarja in posestnika Franca Gravner. Bil je dober gospodar. — Ker je vreme lepo okopavamo trte, jih obrezujemo in vežemo. Tudi z lesom in steljo se še nekateri pečajo. Malo dežja bi bilo zelo na mestu.

Kako sem ubila svojega otroka

Župnik ga še ni poznal, zato ga je kar tako nekam del. Sicer pa je bil župnik onega dne ko na živi žerjavici. Prišlo je nad dvajset otrok, ki so hoteli biti vsi prvi v prvi klopi — večinoma so jih starši napotili na to misel — in nekateri so se radi tega kar skavali kot kanarčki ali črčki v kleti.

Dokler je bil spor samo med otroki, so se čisto lahko pobotali, ker župnik namenoma nobenemu ni hotel odkazovati prostora. Zato se je spor zmerom končal tako, da so se otroci lepo »razmestili«, kot pravi vojaki. Stvar pa je postala tes-

žavna, ko so se začeli vmešavati starši, ki so drug proti drugemu poudarjali reči, ki nimajo z veroukom čisto nobenega stika, namreč svoje politično mišljenje ali bogastvo. Ko je na primer gospa pl. Epouvantail, precej znana rojalistinja, ali gospod Remontoir, navdušen bonapartist, ali gospa Tallipot, žena ravnateljice Narodne banke, izvedela, da njen sinček uživa rayno tako ugleda kot deca republikanskega ministra, pa četudi je predsednik Republike, je bil takoj ogenj v strehi. Tedaj se je zdel učencem verouk kot neko bojišče, odkoder se je župnik rešil s svojo potrpežljivo filozofijo, ker take stvari imajo nekako notranjo nujo in težijo naravnost proti svoji osi, četudi ta zunaj tega ne opazimo.

Tisto leto ni bilo baš preveč solarjev in so se različke med otroki

Štandrež

Pogreb našega ljubega dolgoletnega župnika gospoda Kosovela je pokazal, kako je bil med nami ljubljen in spoštovan. Taklega števila udeležencev ni bil deležen še nihče izpod štandreškega zvona. Rajni župnik nam bo ostal v trajnem spominu. Z njim smo pokopali del starega štandreža. Vaš list radi bremo in kupujemo. Našemu polju grozi suša. Bog nam daj kaj kmalu dežja!

Števerjan

Tudi pri naš z veseljem prebita mo vaš list. Novje pri nas ni posebnih. Lepo vreme, ki pa se že spreminja v sušo, nam je dalo priliko, da smo trte v glavnem že obrezali in povezali. Prejšnjo nedeljo smo imeli lepo uspel sestanek Slov. demokratske zveze. Udeleženci so z zanimanjem poslušali izvajanja naših govornikov.

Novice

Smrt

Nekateri starejši Goričani se bodo še spominjali poslednjega avstrijskega okrajnega glavarja v Gorici barona Bauma. Prejšnji teden je umrla v Gorici njegova vdova boronica Marija Baum rojena Bauger. Bila je dobra gospa in se je posebno izkazala v svoji dobrodelnosti. Bog ji daj večni mjr!

Pivo in kava po novih cenah

V gorjski prosti coni sta prišla v prodajo kava in pivo po novih cenah. Pivo je v prosti prodaji po 100 lit liter, kave pa dobi vsak potrošnik po 250 gramov na mesec. Radovedni smo, kakšne bodo cene v konkurenci med trgovci.

Nov denar

Te dni pride v promet nov kovan denar za 1, 2, 5, in 10 ljr. To je bila že skrajna potreba, ker papirnati novci so bili do kraja obrabljeni.

Vojaški nabori

bodo od dne 2. do 8. marca za Gorico in Števerjan. Za Doberdob bodo v Tržiču od 15. do 21. marca, za Sovodnje pa od 23. do 25. v Gradški. Brici pojdejo na nabor v Krmin 28. in 29. marca.

Vračajo se stari časi

Slovensko planjsko društvo je priredilo ples v Marzinijevi dvorani. Mi nismo zagovorniki plesov, vendar pa moramo do skrajnosti obsoditi tiste Goričane italijanskega jezika, ki so vrgli bombo na plesišče. Sovražstvo do Slovincem se začinja javljati na isti način kakor po prvi svetovni vojni. Zalostno je, da se noben italijanski list ne drzne obsoditi takega početja.

Veliko zborovanje kmetov v Ogleju

Ital. katol. delavsko združenje (ACLI) je priredilo 24. februarja veliko zborovanje katol. kmetijske zveze v Ogleju. Zbralo se je 2 tisoč kmetov. Najprej jim je govoril nadškof v oglejski baziliki. Nato pa so nastopili razni govorniki, ki so prisotnim kmetom pojasnili razne zadeve, ki se tičejo kmeta v teh časih, zlasti zemljiško reformo, ki se sedaj pripravlja.

Smrt

Tukajšnjemu profesorju v Malem semenišču dr. Rafaelu Tomizza, duhovniku tržaške škofije, je pretekli teden umrla mati v Kopru. Prečastitemu gospodu izrekamo naše sožalje!

Najdena mrliška okostja

Onkraj pevmskega mosta so našli dva vojna grobova. Kostni so bile tam pokopane še v prvi svetovni vojni. Prenesli so jih v monumentalno kostnico na Oslavje.

Obsodba morilcev

Razprava proti morilcem župnika don Pessina se je zaključila v Perugiji z obsodbo morilcev na 22 let ječe.

Dr. Janez Vodopivec profesor

Pred nedavnim je bil imenovan za profesorja na papeški univerzi »Propaganda Fide« v Rimu dr. Janez Vodopivec, ki je znan tudi tržaškimi vernikom, saj je leta 1947. pridigal sveti misijon pri Svetem Ivanu. Mlademu g. profesorju želimo veliko uspeha.

Trst in ogrski kardinal

V nedeljo 20. februarja so se verniki polnoštevilno udeležili svojih pobožnosti po tržaških cerkvah za ogrskega kardinala. Ure molitve pri Sv. Justu se je udeležil tudi škof.

Tako so tudi tržaški verniki pokazali, da so enih misli z vsemj katoličani na svetu, zlasti z rimskimi verniki, ki so se isti dan zbrali na trgu sv. Petra v Rimu in poslušali besedo svetega očeta.

Poštni promet med Trstom in Jugoslavijo

Brali smo, da je bil sklenjen dogovor med Jugoslavijo in upravo Tržaškega ozemlja o poštnem prometu in telefonskim in telegrafskih zvezah med Jugoslavijo in cono A Tržaškega ozemlja.

Čudimo se, da se niso mogli dogovoriti, da bi se vpeljata med Jugoslavijo in cono STO-ja notranja poštna tarifa.

Ker ni prišlo do sporazuma, bodo prebivalci iz Fernetičev poslali pisno v Pariz s 15 lirami (radi sporazuma med Italijo in Francijo), v Orlek pa s 45 lirami.

Dva duhovnika obsojena na smrt

Preganjanje vere in duhovščine se neusmiljeno nadaljuje tudi v Titovi Jugoslaviji. Komunisti si seveda izmišljujejo najrazličnejše laži, ki jih naprtijo tistim duhovnikom in vernikom, katerih bi se radi znebili. To pa danes za vse poštene ljudi ni več važno, kajti ves pošteni svet danes ve, da gre le za preganjanje vere in duhovnikov. Tako so si titovski komunistični nasilniki izbrali nove nedolžne žrtve v Sloveniji in dne 25. februarja v Črnomlju obsodili na smrt č. g. Viljema Savellija, kaplana iz Starega trga ob Kolpi, in č. g. Alfonza Jarca, župnika v Dragatušu na Dolenskem. Poleg omenjenih gospodov sta bila obsojena na smrt tudi Pavel Cvetko in Marija Šmalcelj. Ljubi Slovenci, molimo za svoje preganjane in trpeče brate!

Gospodarski listek

Kmetje, pozor!

BOJ proti škodljivcem koruze

Znano je, da napada koruzno zrnje neki molj, ki ga tja proti poletju popolnoma izmozga. To delata dve živalici »Pyrausia nubilalis« in »Sesamia cretica«. Sedaj je zato izdalo ministrstvo za kmetijstvo posebno postavo, ki odloča zatiranje tega velikega škodljivca. Lastniki in najemniki koruznih nasadov morajo vsako leto do 30. aprila vso koruzno slamo, naj se nahaja že kjerkoli, porabiti za gnoj, ali jo spremeniti v umetni gnoj. Do tistega dne se slama lahko porabi kot hrana za živino; v nasprotnem primeru pa se mora zažgati. Do 30. aprila mora biti vsa slama ali porabljena za živež, spremenjena v gnoj, ali pa sežgana. Slama, ki se rabi v katerokoli svrhu še po tem dnevu mora biti uradno razkužena. Turščične slame se ne sme več rezati in ne puščati štorov po njivah; turščico bo treba izriti ali porezati pod vrhom zemlje, tako da štorov ne bo videti.

Kdor do 30. aprila tega ne bo izvršil bo kaznovan in bo deželno kmetijsko nadzorstvo izvršilo to delo na račun lastnika.

Omejitev potrošnje električnega toka v Trstu

Ker je letošnja zima izredno suha, so v Trstu uvedli strogo omejitev električnega toka, ki velja za industrije, reklamno razsvetljavo, tramvaj in sploh

raznih slojev, plemen ali vladarskih rodbin kmalu zabrisale.

Župnik je ostal miren tudi takrat, ko mu je »gospodična« takoj prvi dan po šoli predstavila Dominika. Hotela je biti zadnja nalašč za to, da bi se lahko nemoteno pomenili.

»Gospodična« je bila plavalosa Bavarka in je govorila nemški, angleški in tudi francoski. Pohvalila je svojega učenca podobno kot že prej njegova mati. Medtem ko je ona govorila svoj pohvalni govor, je župnik sedel za pisalno mizo, ki se je dotikala cerkvenega zidu, in motril slavnega malega Dominika.

Dečko mu je bil še dosti všeč. Bil je srednje postave in v temnomodri obleki z mornarskim ovrtnikom, ki se mu je lepo podala. Oči je imel modre ko jasno nebo in močne pšenične lase. Videti je bilo, da je bistrega duha, dobro

vzgojen in zelo boječ.

»Gospodična« je še vedno nadaljevala svoje hvale polne besede, v katerih je bilo mnogo pretiranega, župnik pa je natančneje opazoval dečka, ki ga je bilo očitno sram, da ga tako poveljujejo. Lahko si mislimo, da bi se bil pač rajši igral kje v »Gozdu«.

»Že dobro!« završi župnik, »sedaj poznam Dominika. Obetam vam, da ga bom imel posebe pred očmi in prizadeval si bom, da napravimo iz njega človeka, kakor me je zadnjič prosila njegova dobra mamica.«

To je bil prvi sestanek. Ko sta odhajala, je župnik pogledal gospodično in Dominika. Bavarka je bila zastavno in dosti lepo dekle in se je zavedala važnosti svojega poslanstva, deček pa je bil plašen in se je bal, da se ne zapne ob stol ali naredi kake druge nerodnosti. Ho-

dil je po prstih — kakor zahteva najnovejša moda — kot bi koza stopala po jajeih.

Ta prvi sestanek se je ponavljal skoraj dve leti vedno z istimi besedami in z enakimi zunanjimi ceremonijami, a župnik še vedno ni vedel, kakšno delo prav za prav opravlja pod tem ogrinjalom — svetne naklonjenosti.

Potem je prišlo prvo sv. obhajilo. Deček se je nanj dobro pripravil in si temeljito očistil dušo. Točno se je učil vsega, kar mu je bilo naročeno, naloge je izvrševal vestno in skrbno, sploh je bil v resnici zelo marljiv; zato ga je župnik imenoval za »nadzornika«. S tem ga sicer ni hotel posebe odlikovati, vendar ta ka častna služba pri drugih vedno vzbuja zavist, in baš ta zavist je bila »nadzornikovi« materi v največje veselje. No, Dominik si je to po-

za vse potrošnike električnega toka. Poleg tega bo celo področje razdeljeno na dva dela in vsako področje tri dni v tednu ne bo imelo toka od osmih jutraj do šestih zvečer. Meja med tema deloma poteka od morja preko Trga svobode, ulic in trgov Ghega, Roma, V. Veneto, Milano, Valdirivo, Zonta, Torrebiana, Carducci, Muratti, Crispi, Bellinzona, Stataper, Tarabochia, Maurizio, Solitario, Parini, Pascoli, Raffinaria, Sonnino, Foraggi, Ippodromo, Reška ulica. K temu delu spadajo še Nabrežina - Devin, Vel. Repen, Repentabor, Kontovel, Bane, Trebče, Gropada, Padriče in Bazovica. Vse to spada v severni del. V južni paš spada več del mesta, ki leži južno od te črte in pa del Kalinare, Boršt, Jezero, Draga, Lonjer, Milje, Ricmanje, Boljunec, Kroglice. Omejitev električnega toka je za severni del ob ponedeljkih, sredo in petkih, za južni del pa ob torkih, četrtek in sobotah.

Kulturni obzornik

Izdaja Prešernovega Krsta

Ob stoletnici smrti pesnika Prešerna sta izdali Krščansko socialna zveza in Prosvetna matiča v Trstu Krst pri Savici. Oprema knjižice (zamisljivo je inž. Simon Kregar), je zelo okusna. Na temnem ovoju je pesnikova podoba, kakor jo je izdelal akademski kipar Gorše. Tudi tisk je lep. Posebno vrednost pa dajejo izdaji še linorezi kiparja Goršeta. Kipar je oblikoval najdramatičnejše prizore v Krstu. Kratek, a stvaren uvod je napisal prof. Jože Peterlin. V njem je označil namen izdaje, ko je zapisal:

«Ob stoletnici Prešernove smrti izdajamo ponovno to njegovo čudovito delo. Edini naš namen je, dati pesnitev v roke tržaškim Slovincem, da bi spoznali njeno lepoto in se bogatili ob njej.

Krst pa smo izbrali predvsem zato, da ga lahko bere Slovenec na skrajnem zapadnem koncu Slovenije v svobodi in brez vsiljivega mnenja kulturnih teoretikov in politikov. Mnogi namreč žele z muko in žilavim prizadevanjem v dnevnem in revialnem tisku vsaj zastreti, če ne zatajiti glavno misel tega dela.

Knjižica je lepa in nam bo ostala kot lep spomin na velik Prešernov jubilej.

Mohorjeve knjige

Mohorjevih knjig so letos naročili goriški in tržaški Slovenci zelo veliko. O pomenu Mohorjeve družbe bomo še pisali. Opozarjamo pa, da je mogoče še dobiti nekaj knjig za nizko ceno 300 lir. Dobite jih lahko v slovenskih knjigarnah ali pa tudi pri župnijskih poverjenikih.

Založba Herder

Ljubitelje dobrih katoliških knjig bo gotovo razveselila vest, da se je stara katoliška založba Herder že dčbro postavila na noge. Podružnica na Dunaju je že izdala precej novih knjig, ki le malo zaostajajo za predvojnimi izdajami. Založniško središče v Freiburgu, ki je med vojno izgubila vso zalogo knjig in vse stroje in ki se je znašla v podrti hiši (ali v kaosu, kakor sami pravijo), sedaj obnavlja. Kljub temu je tudi ta izdala že precejšnje število knjig. Sedaj pripravljajo izdajo novega kratkega leksikona »Der neue Herder« (1700 strani). Cene vseh izdanih knjig so visoke, vsaj za naše razmere.

Herderjeve knjige ima v zalogi »Libreria Orbis Catholicus«, Roma, Piazza Montecitorio, 117.

Kako sem potoval

(Jože Gregor C. M. piše iz Amerike)

Koncem koncev sem imel za letošnji oz. lanski Božič priliko videti krasno pridigo o veličastnosti božjega stvarstva. »Vulcania« je kolos, saj smo jo videvali v tržaškem pristanišču pred vojno. A ko jo oplazi rep ciklona, pa pleše kakor ribiška barka pod Prosekom. Če bi tega ne izkusil, bi ne mogel verjeti.

A kako sladko se spi ob tem zibanju. Pravi njana nana (Hvala Bogu za zdravje in mirne živce vse dni vožnje in vse lepe prizore. Kako je človeški jezik okoren, da bi to dostojno izrazil in dopovedal.

27. december. Morje se je pomirilo, nebo je jasno, zrak pa čist kot ribje oko. Ljudje lezejo iz kabin kakor mravljinici spomladi. Nekateri niti ne najdejo svojih prostorov v obednici, ker jih ni bilo na spregled. Zvočniki že dajajo navodila glede izkrcavanja. Izvemo tudi to, da mo izgubili en dan zaradi slabega vremena in da homo prišli v New York šele 29. ob 8h.

28. decembra zvečer smo zavozili v zliv reke Hudson in po nas so prišli ameriški piloti; ko sem se zjutraj zbudil, sem zagledal, kako po broklinskih ulicah švigajo avtomobili in da vse pokriva sneg.

Formalnosti na krovu so bile hitro opravljene in 29. decembra ob 9 uri sem segel v roke še na ladji svojemu sobratu, ki me je prišel čakati v New York iz Perryvillea, nekaj minut za tem pa misijonarju s Kitajske g. Alojziju Ruparju. Šele proti popoldnevu je bilo vse urejeno s kovčgi in zvečer smo se sprehajali po krasno razsvetljenem New Yorku. Človek bi le gledal reklame, krasno urejen promet, 15 m visoko božično drevo v parku vse v lučkah, med in podcestna železnica, nebotičniki. To je treba videti, povedati se ne da. Izreden vtis je name naredila katedrala: red, snaga, lepe jaslice, okusna razsvetljava... Pokleknil sem pred tabernakelj in zahvalil Zveličarja za srečno pot. Čudno se mi je zdelo, da se nič več ne

zibljejo tla pod menoj. Naslednje jutro sem odšel v Cleveland, tam preživel novo leto in 3. januarja zvečer ob 22.15 (v Trstu ste imeli že 4. januarja 4.15 zjutraj) sem pokleknil v kapelo naše hiše v Perryville in prosil za blagoslov za nadaljnje delo, kakšno, kje, kako dolgo... to vse je pa v božjih rokah.

Hvala vsem za vse.

(Konec)

Nekaj slovenskih družin v Severni Ameriki išče otroke-sirote, katere bi rade vzele za svoje. Za nadaljnje podatke se lahko obrnete na pisarno Dobrodelnega društva v Gorici.

Športni teden

Pred 60.000 gledalci se je odigrala v Genovi mednarodna tekma:

Italija - Portugalska: 4:1 (0:1)
Italija: Bacigalupo - Ballarin, Maroso - Nnovavzi, Tognon, Castigliano - Menti, Lojk, Baldini, Mazzola, Carapellese.

Portugalska: Barrigana - Virgilio, Serafin - Canario, Felciano, Ferreira - Laurencio, Vasquez, Travassos, Albano.

Sodnik: Sdez (Francija).

Prvi polčas: Gledalci prisostvujejo prvim lahkomišelnim naskokom italijanske enajstorice na portugalsko mrežo. Vsi udari so brezuspešni.

Mučna pozicija za italijanske branilce nastane, ko bije Travassos prosti strel. Bacigalupo sijajno brani, a ne obdrži žoge; Laurencio jo piasira v mrežo: gol za Portugalsko.

Drugi polčas: Italijani drviijo vratolomno proti portugalskemu golman-u. Napadi se kopičijo: portugalsko moštvo ne zmore zadovoljive obrambe. Počasi dozoreva ugodno razvozlavanje igre v prid Italijanom: zgoditke zadenejo Menti (12'), Carapellese (22'), Mazzola (30') in Maroso (36').

LOTERIJA

Dne 26. t. m. izžrebane številke:	80	34	75	20	26
GAGLIARI	80	34	75	20	26
MILAN	75	26	22	9	90
TURIN	34	38	88	69	79
BENETKE	29	11	75	20	50
NEAPELJ	89	52	78	72	50
FIRENCE	25	46	50	29	76
PALERMO	8	22	21	85	89
RIM	10	60	9	36	39
BARI	48	24	40	19	76
GENOVA	23	68	45	47	80

Za naše ugankarje

Rešitev uganke iz 3. številke:

Led
Eva
Dan

Dobili smo več pravilnih rešitev. Izžrebana je bila Zbogar Viktorija iz Gorice. Pri naši upravi dobi obljubljeno knjigo.

UGANKE

- 1) Če čitaš me naprej, če bereš me nazaj, ti značim vedno isto. Kaj?
- 2) Ponoči bdi, po dnevi spi, svoja čreva je in svojo kri pije. Kaj je to?
- 3) Svinja ima spredaj, pes pa zadaj. Kaj je to?

Kdor bo prav rešil in bo izžreban, bo dobival en mesec naš list zastoj.

Zanimivosti

Semenišče za ženske na Dunaju

Na Dunaju so otvorili meseca septembra lanskega leta posebno semenišče za ženske. To semenišče ima namen, vzgojiti ženske, ki naj bi podpirale župnike v njihovem delu, kot na pr. v župnijskih tajništvi, pri pouku kršč. nauka, pri mladinskih organizacijah, v župnijskih knjižnicah, v otroških vrtilih in v obiskovanjem bolnikov. Gojenke, ki morajo imeti najmanj 18 let, živijo skupno tri leta v semenišču ter študirajo stvari, ki so z njihovim poznejšim poklicem v zvezi. Program tega triletnega tečaja obsega študij teologije, dogmatike, moranke, liturgije, cerkvene zgodovine, cerkvenega prava (posebno zakonsko pravo), ascetike, katehizike, filozofije, latinskega jezika, kršč. umetnosti in literature. Poleg tega se učijo tudi družinskega vprašanja in socialnega skrbstva ter prejmejo tudi praktičen pouk o negi malih otrok. Vadijo se nadalje v stenografiji in strojepisju, računoslavlju in knjižničarstvu in gospodinjstvu kakor tudi v petju ter v igranju na harmonij oz. orgle. — Pogoj za vstop v to žensko semenišče je poleg priporočila in zdravja srednješolska matura oziroma posebna izkušnja. Obljubiti morajo obenem, da bodo po končanem semenišču delovale vsaj tri leta v službi Cerkve.

Stoletnica smrti kardinala Mezzofantija

Letos potече sto let, odkar je umrl slavnj poliglot kardinal Mezzofanti, ki je bil rojen v Bologni 1774. leta kot sin preproste družine. Postal je duhovnik, profesor jezikov in pozneje kardinal. Imel je izreden spomin za jezike. Lahko rečemo, da je govoril več jezikov, kot jih študirani ljudje po imenu poznajo. Kakih 40 jezikov je govoril prav dobro, kakih 30 jezikov je znal dobro, pa jih ni govoril, ker ni imel prilike za to; kakih nadaljnjih 30 jezikov je znal nekoliko manj dobro, poleg tega pa še polno italijanskih, španskih in drugih narečij. Vsega skupaj je poznal in tudi govoril bolj ali manj dobro okoli 115 jezikov. Od slovanskih je poznal zelo dobro ruski, češki, in poljski

jezik. Umril je kot kardinal dne 15. marca 1849. leta v Rimu, kjer počiva na Janikulu ne daleč od slavnega italijanskega pesnika Torkvata Tassara.

Za smeh in zabavo

lv. Baloh

V velikem navdušenju. — Pri otvoritvi živinorejske razstave je predsednik imel otvoritveni govor, v katerem je navdušeno vzklikal:

»Že naši predniki so bili ponosni na svoje lepe konje; tako velikih volov in tako lepih oslov kot pri nas ne najdeš zlepa in svinjsko gospodarstvo v naši deželi je daleč po svetu znano!«

Brihten profesor.

Star profesor je naročil v gostilni jetrica, pa ni bil zadovoljen, ker jih je bilo tako malo. Zato pokliče, natakarka in ga nahluji: »Zakaj so jetrica tako majhna?« Natakarka se nasmeje, se hoče prikupiti profesorju in zato mu pravi: »Jetrica so zato majhna, ker so od malega teleta; saj ste tudi vi majhni, gospod profesor.«

Profesor osorno zakliče: »Pojdite nazaj v kuhinjo in naročite za mene še ena jetrica, ampak jetrica od velikega teleta, kakor ste vi!«

Izšla je 6. številka
»PASTIRČKA«

V NEDELJO POP. OB 4. SHOD SKALNICE PRI SV. IVANU.

ZA TRŽACANE
LISTNICA UPRAVE

Ker nekateri tožijo, da lista ne morejo kupiti že v sredo, opozarjamo tržaške bralce, da se list tiska v sredo in pride v Trst v četrtek. Naročila, pritožbe radi pošiljajte naj se pošiljajo na upravo lista in ne na uredništvo. Na uredništvo gredo zadeve, ki se nanašajo na vsebino lista.

DAROVI

Prijatelj lista, Trst 200; 3 družbenice iz Trsta nabrale na delu 500; (zakasnelo) Prijatelj Milan iz Belgije; z željo za čimprejšnjo vrnitev in združitve vseh bratov v svobodno domovino, po kateri zelo koprni Koprivski fantje 500; Orel Marija 1000; iz Trsta (štiri številke) 12.014; Lutman Terezija, Standrež 110.— lir.

Bog povrni!

Za »Slov. sirotiščee«

Cenj. družina Tomšič iz Sovodnja 305; VI. 500; g. Ksist Hrovatin 1000; N. N. v Gorici za naše sirote ne otroke 10.000; neka zbirka 53; Ivan Zvanut 100; ob priliki godovnega dne č. g. Petra Butkoviča nabrali v Sovodnjah 400.— lir.

Srčna hvala in zagotovilo hvaležnosti in molitve!

Odgovorni urednik: Stanko Stančič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

šteno zaslužil in je bil brez dvoma eden najboljših, če že ne najboljši otrok, kar jih je bilo pri krščanskem nauku. Samo ob sebi se razume, da so ga doma skoraj zagnjili z darovi, in ko je drugi dan po onem velikem dogodku župnik prišel k njim — tako je želela gospa Yholdy, Dominikova mati — so mu pokazali cel muzej razne ropotije. Deček je dobil vse od razpela do manjšetnih gumbov; vmes je bil tudi krasen mornarski kronometer, ki mu ga je podaril »gospod Anastazij«, kot so imenovali Dominikovega ujca.

A videti je bilo, da Dominika zelo malo zanima vse to izobilje, katero mu je vzelo še ono radost, ki jo rode želje v otroški duši.

Župniku so vstajale misli: otrok ima mater gospo Yholdy, ujca in vzgojiteljico; oče mu je umrl. Prijatelj ima sicer dosti a so jim

vsj preveč tuji. In sredi teh ljudi se je zdel župniku deček tako osamljen in plašljiv, da je začutil, kako se v njem budi sočutje, ki ga je v začetku skušal skoraj nekako zaščititi.

Župnik Firmin je bil sin trdnih delavskih staršev, vendar delavskih — oče je delal v tvornici vagonov neke železniške družbe — rodil se je med ostružki. Vzgojili so ga z veliko resnostjo in z lastnim delom je povsod dosegel prvo nagrado. Bil je, kot pravimo, »otrok svojih del«.

Radi tega je imel že v krvi neko ragnjenje, da je bil strog z onimi svojimi farani, ki so se rodili na vrhuncu socialne lestvice. Od takih je zahteval neko ravnotežje med med njih socialnim delom in premmnogimi ugodnostmi, ki se jih našli že v svojih razkošnih zibelkah: imajo lagodno življenje, lahko se nauče

mnogih jezikov, deležni so svetne vzgoje in visokošolske izobrazbe, lahko potujejo in vidijo prelepe kraje ter imajo moč, ki jo da denar in različne zveze — — —

Kadar so njegovi mali župljani govorili o svoji bodoči odgovornosti in zlasti še, kadar so se nanjo pripravljali, je bil župnik z njimi zelo dober, kajti kdor hoče danes ali jutri voditi ljudstvo, mora biti pripravljen na trd in surov boj z različni prevejanji in odličnimi organizatorji.

Kadar pa so otroci sanjali samo o dobičku in uživanju in kadar jim slavno ime ali visok socialni položaj v njih vesti ni pomenil obenem tudi težjih dolžnosti, tedaj jim je v njih lastno dobro in da prebudi v njih zaspalega človeka, glasno poudarjal:

»Vi ste kakor nekoristni okraski

in pretenko ošpičenj svinčniki, s katerimi domovina ne bo mogla pisati svoje slavne zgodovine!«

Tudi Dominik je bil deležen nekaterih podobnih pridevkov, ki pa so ga tako potrli, da se je župnik poslej skrbno ogibal sljčnih besed. In otrok mu je popolnoma odkrito pokazal svoj položaj: zavedal se je svoje dolžnosti, vedel je, da je zelo bogat in na žalost sin edinec, česar ni bil tako rad imel še kakega brata in sestro... Resno se je hotel pripraviti, da izvrši svojo nalogo, a se je čutil preslabega; v nrvnosti je bil namreč ko brez hrbtnice.

Iz njegovega otroškega pripovedovanja je župnik čital resnico ko v odprti knjigi. Zastoj se je spraševal, kakšen je bil Dominikov oče, kakšnega značaja in kakšno dedno breme je naprtil svojemu sinu. O

tem župnik ni vedel ničesar. Sicer pa to tudi ni bilo tako važno, saj je dobro vedel, da se dečki vržejo po materi, hčere pa po očetu; sicer bi se moški preveč ločili od žensk in bi s tem prenehala ona medsebojna simpatija, ki jo je Bog ustvaril med možem in ženo.

Dominik je bil izrezana mati. Nekega dne je župnik izvedel, da je gospa Yholdy kreolka. Otrok je bil torej dedno še bolj obremenjen kot je župnik mislil v začetku. Zato si je tembolj želel, da dvigne dečka iz takega stanja. Nadejal se je, da bo izklesal v njem krepko voljo ljubeznivo, s poukom in z otrokovim sodelovanjem pri najrazličnejšem delu; od kraja bi mu pomagal pri lahkem delu, pozneje pa tudi pri težjem.

(Nadaljevanje)